

Biosfæren

Naturreservat

Hva: Utforskning i natur. Relasjonell kunst.

Hvem: 13, 5 åringer med 6 barnehagepedagoger. Leaparken barnehage.

Hvor: I parken og vinterhagen.

Når: 4 nov. møter 2024.

Kunstner: André S. Marandon i samarbeid med barnehagen.

Bærekraft: Prosjektet arbeider bevisst med gjenbruk av materiell, miljøvennlige materialer og konsekvent bruk av sykkel, gange eller kollektivtransport.

Leaparken barnehage

Naturens sårbarhet og menneskets nysgjerrighet

Utstyrt med luper, kamera, tegneutstyr m.m. drar vi på kunstutforskingstur i barnehagens nærnatur. Barn og voksne skal sammen sanse, undre, leke, utforske, formulere hypoteser og narrativer i en lekende utforskning av avgrensede naturområder – biotoper. Området er valgt for sitt potensial for stort biologisk mangfold.

Hvordan slår en seg til i en gammel park og hvordan tar en hensyn til de som bor der?

Prosjektet belyser naturmangfold og følsomheten for menneskets globale og lokale avtrykk. I fellesskap deler barn og voksne et medutforsker blick hvor undring er et bærende prinsipp for kunstutfoldelsen i naturen.

I forordet til det filosofiske verket “Tingenes orden” sirkler franske Michel Foucault inn sitt temaområde ved å sitere fra en tekst av Jorge Luis Borges;

«Teksten siterer «et visst kinesisk leksikon» hvor det heter at dyr inndeles i følgende grupper:

«a) dyr som tilhører Keiseren, b) balsamerte dyr, c) tamme dyr, d) pattegriser, e) sirener, f) fabeldyr, g) løshunder, h) de dyr som inneholdes i hvervende klassifikasjon, i) som løper rundt som gale, j) som er utallige, k) som tegnes med en svært fin pensel av kamelhår, l) etcetera, m) som nettopp har knust vannkrukken, n) som på lang avstand ser ut som fluer».

Gjennom denne oppsiktsvekkende og alternative taksonomien i “Tingenes orden” åpner Foucault (1926 – 1984) opp for sin undersøkelse av tankens grenser. Beveger en seg utenfor fastlåste tankemønstre slik de ulike dyrene betegnes gjennom høyst forskjellige blikk, kan alt tenkes, og alt bli mulig.

Den gamle parken

Foto: Barnehagen

Stedet vi har valgt er et område i Leaparken* som har blitt overlatt litt til seg selv. På denne måten har parken fått en lomme av "villskog" i ytterkanten av den mer artsfattige engelske parken.

«Jeg vet om en hule», sier en forventningsfullt. Vi er på vei ned til tarpet jeg har slått opp nede i den overgrodde delen av parken. Her er det stort biologisk mangfold og mange spennende småhuler og steder å undersøke.

Gerdt Henrik Meyer Bruun

*

Parken anlagt 1899 av Gerdt Henrik Meyer Bruun som parkanlegg til Villa Solhaug. Villaen ble overtatt av Erik Lawrence Grant Lea i 1915 og skiftet navn til Leaparken og Villaen endret navn til Lea Hall. Parken ble offentlig og åpen for alle i 1922 og rehabilitert senest i 2019.

Foto: Barnehagen

Vi sitter samlet etter å ha undersøkt noen plantedeler jeg hadde med meg. «Nå skal vi ut å utforske, og samle funn», sier jeg. «Kan man finne noe mystisk - noe hemmelig?», sier et av barne ivrig. «Jeg tror nok at en kan finne litt mystiske ting her», svarer jeg. «Jeg vet om noe mystisk jeg så en annen gang», fortsetter gutten. «Det gleder jeg meg til å se», sier jeg. Han smiler lurt.

Det man ikke kan ta med seg

«Se hva vi har funnet», sier en og henter meg ivrig til en gruppe som har samlet seg om et funn. «Se det rare», sier en med hviskende stemme. «Det ser ut som små dråper», sier jeg. «Små dråper av hva?», sier en annen og beveger fingeren forsiktig mot en dråpe. «Forsiktig», sier en av de andre. I det øyeblikket fingeren treffer dråpen absorberes den og forsvinner som ved et trylleslag. Det er helt stille i gruppen nå. «Hvordan kan vi samle denne?», spør en. «Vi kan ta bilde og ta med bilde», foreslår en annen. Vi tar bilder og barna fortsetter utundersøkelsen.

“Hva er det for noe?”, spør en som nettop har hentet meg til funnstedet. “Er det et slags dyr?”, spør en annen. “Jeg vet ikke, men det kan være en slags sopp”, sier jeg.

Vinterhagen

“Ååh”, sier barna. Vi er inne i det som en gang var vinterhagen. Plassert midt i huset var dette en gang et rom fylt med palmer i det som da het “Lea Hall”*. Som inne i et monter i den store parken kunne varmesøkende planter leve som om vi var på helt andre breddegrader. Galleriet ga mulighet til å bevege seg i fugleperspektiv.

Vi setter oss stille ned for å undersøke det vi fant i parken utenfor.

Vi tar utgangspunkt i kartet der vi fant plantedelene.

*

Villa Solhaug /Lea Hall

Villa Solhaug ble oppført på bakgrunn av en bestilling av fabrikkeier mm. Gerdt Meyer Bruun fra London, i 1899. Arkitekten er ukjent, men målene ble oppgitt i alen og byggmesteren misforstod dette til meter, og reiste følgelig en overdimensjonert bygning på 800m².

Huset ble overtatt av skipsreder og gründer Erik Lawrence Grant Lea i 1915. Han kalte huset Lea Hall og anla en 40 mål stor park rundt bygget, Leaparken / Solhaug park.

Villa Solhaug ble senere overdratt kommunen og har siden 1922 fungert som diverse skoler (bl.a. DaVinci Montessoriskole).

Høsten 2018 stod bygningen ferdig totalrenovert av Bergen Kommune og åpnet som Leaparken barnehage. Asplan Viak var arkitekt for prosjektet, som hadde en kostnad på 34 mill. kr.

Kilde

Arkitekturguide Bergen (2. utgave.) utgitt av Bodoni Forlag i samarbeid med Bergen Arkitektforening i 2014.

Hilda
Constance
Connor
Kjent som
"Den indiske
prinsssen".

Erik
Lawrence
Grant Lea

Vinterhagen

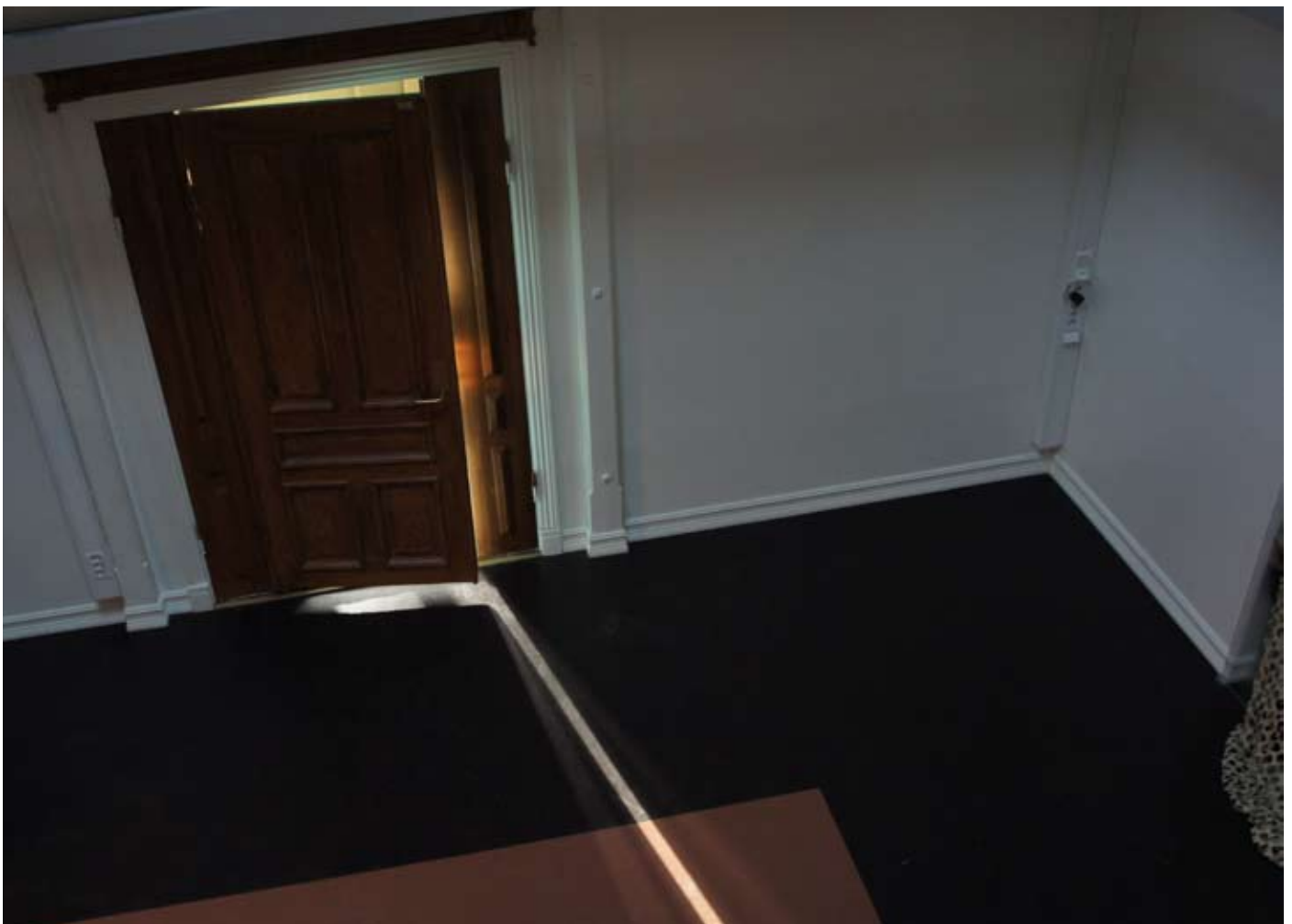
«Se en snegl», sier en med lav stemme. «Jeg ser en til», sier en annen. «De kan ikke være inne de», sier en jente bekymret. «Kanskje vi kan få de over på et blad?», foreslår jeg. Jeg strever litt men tilslutt har vi fått dem over på et blad. Vi går forsiktig ut på gårdsplassen og bort til gjerdet til parken og vipper bladene gjennom gjerdet. Vi lister oss tilbake. «Vi gikk ut uten sko», sier hun hemmelighetsfullt. Når vi kommer inn er gruppen i full gang med å tegne kontur rundt funnene sine.

På fjellet

Etter å ha tegnet går vi opp på baldakinen for å se hvordan tegningen ser ut derfra. Vi lytter etter lyder fra parken. Vi er stille sammen, så går vi ned. «Det var fint å være på fjellet», sier en av jentene og peker mot baldakinen. For en nydelig betraktning tenkte jeg.

«Se den mystiske mauren», sier en og peker på tegningen sin. «En drage», utbryter en annen. De tegner aktivt med innslag fra både natur og det som må være deres popkulturelle spillverden.

Tegningen i naturen

«Se bladet i tegningen», sier en ivrig. Vi bruker pipette med vann på tegningen, og ser hvordan blyantstrekene flyter ut og mosen under begynner å tre fram.

Foto: Barnehagen

Foto: Barnehagen

“Maiskolbe”, sier hun og peker mot toppen av grantreet. Det brer seg en fin munterhet. «Hadde vi ikke vært sammen i skogen idag, så hadde jeg ikke sett hvor mye konglen ligner en maiskolbe», sier jeg glad.

Rekonstruert park i vinterhagen

Etter å ha formet alle funnene til en miniatyrskog inne i vinterhagen, lagde vi figurer av bivoks, glassperler og små plantedeler.

Små figurer og dyr begynner å befolke miniatyrskogen vår. «En liten mus med røde øyne», sier en.

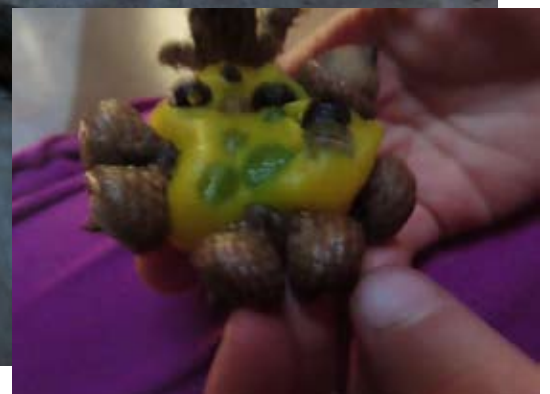

Foto: Barnehagen

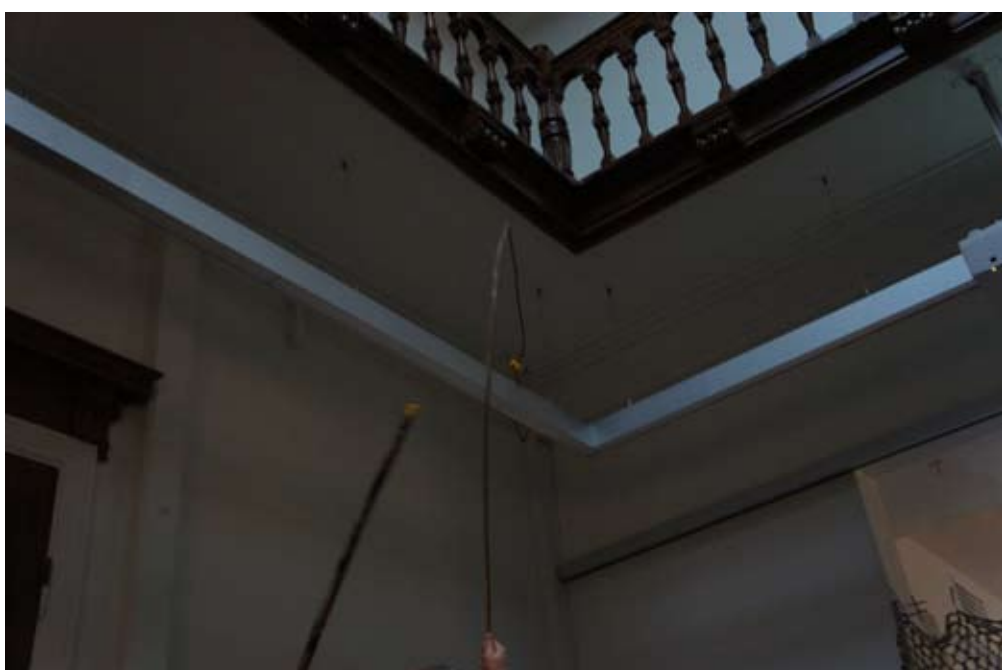

Se den flyr.

Så fanger jeg deg.

Nei, jeg flyr videre.

(Festet på en lang pinne gir noen av barna liv til figurene sine).

Den våte tegningen tørker på glassdørene

Sitat fra beskrivelse fra barnehagen:

Tysdag veka etter besøket hadde vi ei framsyning av bileter frå prosjektet for barna. Me snakka om kva som var kjekkast, og fleirtalet av barna var enige om at det var å laga dyr. Nokre av barna likte å teikne. Vi avslutta med å syngje sangen «Ferske harespor».

Som jeg alltid sier i prosjekter som dette, er det fint at en lar seg inspirere av kunstprosjektet, men som åndsverk er det viktig at en ikke kopierer konseptet. Jeg håper å kunne inspirere til mer prosessorienterte prosjekter der barn og voksne utforsker sammen.

André Marandon
2024